

**Hanzehogeschool
Groningen**

University of Applied Sciences

Academie voor Sociale Studies

HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING IN HET CURRICULUM

**share your talent.
move the world.**

HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING IN HET CURRICULUM

- Welkom en voorstellen
- Aanleiding
- Huiselijk geweld en kindermishandeling in het curriculum
- Dialoog in (sub)groepen
- Terugkoppeling
- Hoe nu verder?
- Afronding

Onderzoek: Aandacht voor HG/KM

Inventarisatie van inbedding thema's kindermishandeling en huiselijk geweld in curricula van hogescholen 2020 (Roest & Dekker, 2020)

- Inventariserend onderzoek gedaan door lectoraat Residentiële Jeugdzorg, onderdeel van het kenniscentrum Samen Redzaam van Hogeschool Leiden (Roest & Dekker, 2020).
- Onderzoek onderdeel van het meerjarige programma 'Geweld hoort nergens thuis' van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VGN).

Onderzoek Aandacht voor HG/KM

Inventarisatie van inbedding thema's kindermishandeling en huiselijk geweld in curricula van hogescholen 2020 (Roest & Dekker, 2020)

3 Onderzoeksvragen:

1. In hoeverre en op welke wijze wordt er in actuele curricula van opleidingen binnen het hoger onderwijs in Nederland aandacht besteed aan kindermishandeling en huiselijk geweld?
2. Wat zijn met het oog op preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling geschikte onderwijsmethoden om toekomstig professionals te leren signaleren en adequaat te handelen?
3. Wat zijn aanknopingspunten in de actuele curricula van hogescholen om in de (nabije) toekomst meer aandacht te besteden aan huiselijk geweld en kindermishandeling?

In hoeverre en op welke wijze wordt er in actuele curricula van opleidingen binnen het hoger onderwijs in Nederland aandacht besteed aan kindermishandeling en huiselijk geweld? (Roest & Dekker, 2020)

- De thema's HG en KM komen terug in de onderwijsprogramma's van de drie profielen van Social Work opleidingen die mee hebben gedaan aan het onderzoek
- In het profiel Jeugd aandacht voor kindermishandeling in onderwijsonderdelen gericht op veiligheid, werken in gedwongen kader, omgaan met complexe opvoedproblemen (orthopedagogiek) en zelfs specifiek gericht op huiselijk geweld.
- Aandacht voor de Wet Meldcode. Ook wordt binnen onderwijsonderdelen aandacht besteed aan de Wet Meldcode, handboeken specifiek op de aanpak van huiselijk geweld en interventies als Signs of Safety.
- Kennis van vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat zijn met het oog op preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling geschikte onderwijsmethoden om toekomstig professionals te leren signaleren en adequaat te handelen? (Roest & Dekker, 2020)

Onderwijsmethoden:

- Verschillende handboeken, richtlijnen en online publicaties worden gebruikt voor kennisoverdracht.
- De (online) cursus 'Leren Signaleren' van Augeo Academy.
- Casuïstiek (toepassen van kennis en inzicht en het oefenen van gespreksvaardigheden).
- Verschillende (online) trainingen en cursussen voor het leren signaleren en handelen met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Documentaires.
- Gastcolleges

Wat zijn aanknopingspunten in de actuele curricula van hogescholen om in de (nabije) toekomst meer aandacht te besteden aan huiselijk geweld en kindermishandeling? (Roest & Dekker, 2020)

Basiscompetenties en verdiepende competenties volgens 'experts'

1. het herkennen van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling;
2. het bespreekbaar maken van signalen en vermoedens met kinderen en ouders;
3. consultatie van collega's en experts;
4. morele en ethische dilemma's herkennen en hiermee om kunnen gaan.
5. Systemische verklarende probleem analyse van een gezin;
6. Risico- en beschermingsfactoren;
7. Mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden, waaronder rapportage;
8. Systematisch en multidisciplinair werken.

Scholing/curriculum

Resultaten uit Behoefteninventarisatie focussessies Adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma
Geweld hoort nergens thuis

- Onderwijs dat aansluit bij werkpraktijk.
- Van curriculum(papier) naar daadwerkelijke invulling/aandacht
- Uniformiteit in opleidingen (nog te veel verschil per opleiding en school).
- Aandacht voor basiskennis en verdieping/complexiteit.
- Concretere beschrijving kennis en vaardigheden in het curriculum, per leerjaar.
- Professionals zowel in opleiding als werkend continu aandacht voor het onderwerp, uitgaande van de behoefte van deze professionals.

Aanbevelingen (Roest & Dekker, 2020)

- **Agenderen van het onderwerp bij belanghebbende partijen (landelijke opleidingsoverleggen, beroepsorganisaties, lectoren platforms, kenniskringen, leernetwerken).**
- Formuleren van competenties en leerdoelen door opleidingen rond de aanpak van HG en KM door het onderwijs
- **Inventariseren en uitwisselen van leermiddelen, doorontwikkeling i.s.m. met de praktijk en expertisecentra / lectoraten.**
- **Oprichting van een samenwerkingsverband tussen hogescholen met als taken:**
- **Concretiseren van ontwikkel- en onderzoeksagenda's**
- **Gezamenlijk ontwikkelen van onderwijsmodules**
- Up to date houden van onderwijsprogramma's
- Aanspreekpunt voor hogescholen die ondersteuning willen bij verrijking van hun programma's en mogelijk een bijdrage leveren aan het opstellen van beroepscompetenties

share your talent. move the world.

Curriculum Bachelor voltijd Social Work Hanzehogeschool

Jaar 1: Orthopedagogiek en Kindermishandeling (periode 4)

- **Onderwerpen die aan de orde komen:**
- Hechtingsproblematiek, Probleemgedrag kind, Opvoedingsfactoren, Factoren m.b.t. Gezins-functioneren, Contextuele factoren, Psychiatrische problematiek ouder, Verslavingsproblematiek ouder.
- **Thema huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel misbruik.**
Vorm: Hoorcollege en verwerkingsopdracht. (1 les)
- **Leeruitkomst:** De student kent de kenmerken van seksueel en huiselijk geweld, vormen van kindermishandeling en de gevolgen hiervan en de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Curriculum Bachelor voltijd Jaar 2 'Leren Signaleren' (periode 4)

- **Doel: Studenten tot beginnende professionals opleiden die kunnen en durven signaleren en handelen rond thema's van seksualiteit, grensoverschrijdend gedrag, huiselijk geweld en kindermishandeling.**
- Kennis over seksueel gezond en ongezond gedrag om adequaat te kunnen reageren op grensoverschrijdend gedrag.
- Seksuele diversiteit en seksualiteit bespreekbaar durven maken
- 'Het Vlaggensysteem', een methode om gezond en grensoverschrijdend gedrag te kunnen herkennen en bespreekbaar te maken.

Curriculum Bachelor voltijd Jaar 2 'Leren Signaleren' (periode 4)

- De stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling kennen en toe weten te passen, signalen van verschillende vormen van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel misbruik te kunnen herkennen en de gevolgen hiervan te kunnen bespreken.
- Doorbreken van handelingsverlegenheid en het vergroten van bekwaamheid.
- Oefenen met de stappen van de Meldcode aan de hand van casuïstiek, reflecteren op eigen seksuele opvoeding, het leren bespreken van eigen waarden en normen, dilemma's en taboes, dit aan de hand van eigen leef- en werkervaringen en casuïstiek.

Curriculum Bachelor voltijd Jaar 2 'Leren Signaleren' (periode 4)

- **Training 1: Functionele zelfonthulling omtrent seksualiteit**
- **Training 2: Seksualiteit en diversiteit**
- **Training 3: Vlaggensysteem**
- **Training 4: Meldcode en belang van samenwerking/afstemming met en in het werkveld**
- **Training 5: Huiselijk geweld**
- **Training 6. Kindermishandeling en lange termijngevolgen**

- **E-learning van Augeo 'Leren Signaleren' en 'Communiceren over seksualiteit en relaties'**

Curriculum Bachelor voltijd Jaar 2

- Profiel Jeugd
- Vaardigheden: Engageren en Positioneren (periode 3)
- Casuïstiek waarin kindermishandeling ter sprake komt.
- Delta methode & Signs of Safety.

Ad Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn (EZW)

Jaar 1, Themadag

- Themadag Huiselijk geweld en seksueel geweld, hulpverlening en inzet ervaringsdeskundigheid (januari 2021 Online)
- Drie online workshoprondes met inzet van twee ervaringsdeskundigen die hun levensverhaal delen, waarin het thema kindermishandeling en huiselijk geweld centraal staat. Beiden gaan in gesprek met de studenten en geven aan hoe ze hun ervaringskennis inzetten.
- Docent/Trainer Academie voor Sociale Studies over (de inzet van) de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Ad Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn

Jaar 1, Themabijeenkomst

- Themabijeenkomst Trauma
- **Aan de orde komt:**
- Theorie Traumatische jeugdervaringen; langetermijngevolgen ACE –studie (adverse childhood experiences)
- Met medewerking van gastdocent/ervaringsdeskundige

Social Work Deeltijd

Module/Minor Jeugd- en Gezinsprofessional

Themadag/Themabijeenkomsten

- Themadag Seksualiteit/Seksueel geweld
- Met o.a. Vlaggensysteem
- Themabijeenkomsten Huiselijk geweld/Ontwikkelingsbedreigingen-Orthopedagogiek
- Met o.a. Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Je voert risico-inschatting uit met behulp van de LIRIK, een instrument om de kans op kindermishandeling in te schatten
- Bureau Jeugd en Media
- Soms met medewerking van gastdocent/ervaringsdeskundige

Social Work Deeltijd

Module/Minor Jeugd- en Gezinsprofessional Skills

Gespreksvaardigheden

Engageren en Positioneren, samenwerken met gezin/systeem

Deltamethode/Signs of safety

Ontwikkeling en veiligheid van het kind staat centraal

Activiteit tijdens Landelijke week tegen kindermishandeling

Passend bij het landelijke thema van dat jaar.

Lectoraat Integrale aanpak kindermishandeling

- Afstudeeropdrachten studenten
- Samenwerking met het werkveld
- Onderzoek
- IWP(kenniskring)

Wissel uit in 2 of 3 talen

- Wat zijn aanknopingspunten in de actuele curricula van jouw hogeschool om in de (nabije) toekomst meer aandacht te besteden aan huiselijk geweld en kindermishandeling?

Wissel uit in 2 of 3 tallen

- Komen de thema's voldoende aan de orde en hoe komen ze aan de orde?
- Vind je dat het aanbod van de opleiding voldoende aansluit bij de behoefte van het werkveld en heeft de beginnende professional voldoende kennis en vaardigheden om te signaleren en te handelen?
- Waar liggen volgens jou verbeterpunten en welke rol kan jij hierin spelen?

Terugkoppeling

Hoe nu verder?

Afronding

Academie voor Sociale Studies

Dank voor jullie aandacht en graag tot
ziens!

Marieke Bekkers en Winette in 't Veld